

Cerințe:

1. De ce România nu a acceptat planul Valev?
2. La ce stat face referire Dej în sursa 2?
3. De ce România s-a apropiat de Iugoslavia și China?
4. Evidențiați diferențele de politică externă ale României la începutul și la sfârșitul perioadei Dej.

Sursa 1

În 1964 pe vremea lui Gheorghe Gheorghiu-Dej, se publica la Moscova «Planul Valev». Valev era un economist agreat la Moscova. Planul detalia transformarea României într-un stat exclusiv orientat spre furnizarea de materii prime și specializat în agricultură. Aceasta însemna eliminarea industriei de toate tipurile și integrarea, practic, subordonarea economică a României în sistemul economiei sovietice. Planul a fost respins imediat de regimul comunist de la București prin «Declarația din aprilie» (30 aprilie 1964). Această Declarație fixa poziția de independență a României față de tutela Moscovei, dar și de respingere a unor reforme de destalinizare aplicate nomenclaturii de partid.”

Virgiliu Toma, „Războiul Rece și Cortina de fier - coșmarul țărilor supuse Moscovei”, *România liberă*, 14 octombrie 2005

SURSA 2

„Declarația din aprilie 1964”:

„Suveranitatea statului socialist presupune ca el să dispună efectiv și integral de mijloacele îndeplinirii practice a acestor atribuții, deținând în mâinile sale totalitatea pârghiilor de conducere ale vieții economice și socialiste. Trecerea unor asemenea pârghii în competența unor organe suprastatale sau extrastatale ar transforma suveranitatea într-o noțiune lipsită de conținut [...] Orice știrbire sau încălcare a lor nu poate decât să creeze surse de neînțelegeri și disensiuni [...] Sunt afectate relațiile economice, se reduc schimburile comerciale, se înrăutățesc relațiile politice reciproce, se creează o atmosferă de neîncredere și tensiune între țările respective, ceea ce slăbește unitatea și forța întregului sistem mondial socialist. [...] Nu există și nu poate exista un partid părinte și un partid fiu, partide superioare și partide subordonate, dar există marea familie a partidelor, comuniste și muncitorești egale în drepturi, nici un partid nu are și nu poate avea un loc privilegiat, nu poate impune altor partide linia și păreri sale. [...]

Data fiind diversitatea condițiilor de construcție socialistă

nu există și nu pot exista tipare sau rețete unice, nimeni nu poate hotărî ce este just și ce nu pentru alte țări sau partide. Elaborarea, alegerea sau schimbarea formelor și metodelor construcției socialiste constituie un atribut al oricărui partid marxist-leninist, un drept suveran al fiecărui Partid socialist [...]”.

Declarație cu privire la poziția Partidului Muncitoresc Român în problemele

SURSA 3

Vasile Șandru, martor la întrevvedereea Gheorghe Gheorghiu-Dej - Iosif Broz Tito din 7 septembrie 1964: În timpul vizitei sale oficiale în Iugoslavia, în luna noiembrie 1963, Gheorghiu-Dej a evitat orice aprecieri de natura ideologică la adresa socialismului iugoslav, stabilind o relație bună cu Tito. Liderul iugoslav manifesta, de altfel, un respect deosebit față de conducătorul PCR. În vara anului 1964 (iunie), cei doi lideri s-au văzut din nou: Gheorghiu-Dej l-a invitat pe Tito la o vânătoare în Banat. A fost, de fapt, o substanțială întâlnire de lucru. Conducătorul român l-a informat pe Tito despre «planul Valev» și reacția PCR de a-l respinge, dată fiind intenția URSS de a-i rezerva României rolul de furnizor de materii prime și produse agricole neprelucrate. În urma acestor contacte. Tito [...] fără ton de reproș, i-a spus liderului român că are «impresia că PCR îi cam mângâie» pe chinezi, susținând necesitatea unei atitudini critice față de «dogmatismul» PC Chinez. Gheorghiu-Dej nu s-a lăsat convins, explicându-i lui Tito poziția principială hotărâtă de conducerea PCR, exprimată în Declarația din aprilie 1964. [...] Evoluția evenimentelor a confirmat corectitudinea poziției lui Gheorghiu-Dej. La 14 octombrie 1964, deci după cinci săptămâni [...], Hrușciiov a fost debarcat. La conducerea PCUS a venit Leonid Brejnev. Relațiile iugoslavo-sovietice au cunoscut o anumită răceală, ca urmare a reînnoirii poziției critice a PCUS față de «revizionismul» iugoslav. În același timp, conducerea iugoslavă și-a modificat treptat poziția față de PC Chinez. La începutul anilor 70, relațiile pe linie de stat dintre cele două țări, serios deteriorate în anii anteriori, s-au normalizat. Au contat și influența și prestigiul de care se bucura China în rândul mișcării țărilor nealiniat. În final, poziția Iugoslaviei față de China a devenit practic asemănătoare celei a României”.

Vasile Șandru, „7 septembrie 1964. Martor la întrevvedereea Gheorghe Gheorghiu-Dej - Iosif Broz Tito”, *Magazin istoric*. nr. 5/1998